

demode na mode

Pokvarene haljine

Mima Simić je prije mjesec i sitno u emisiji Milijunaš otvoreno rekla kako živi s partnericom. Danas sa snimkom te emisije putuje po svijetu prikazujući je drugim gej aktivistima i aktivisticama

Razgovarala: Stela Jelinčić

D ošla je biciklom.

- Nekako si mi poznata – kaže - da nisi bila na Playbojevoj naslovnici?

- Nisam – odgovorim i prasnem u smijeh.

Od prvog telefonskog razgovora znam da strah od neugodne tišine ne treba biti predmet mojih misli. Ženska energija, razgovorljivost, brbljavost u stvari. I mljele smo satima.

- Jesi li primijetila da si odrezala nokte samo na jednoj ruci – pita me. Mislila sam da se to ne primjećuje, ali grizem nokte samo na desnoj. Lijeva je lijepa i njom uvijek držim cigaretu. Ne propušta priliku da me ispravi kad mi nespreno izleti da sam koordinator programa Motovun Film Festivala.

- KoordinatorICA – kaže.

- Naravno – odgovorim.

A kada počnem paziti što govorim nazovem je vegetarijancem i opet sve upropastim. “Nisam toliko smotana” - ponovim nekoliko puta u glavi i upalim diktafon.

Postaneš bolno svjestan svih ICA kad si u blizini Mime i politička korektnost, poput snowperson, postane ti jako normalna. Ona objašnjava da je oduvijek nosila hlače, da su joj haljine oduvijek išle na živce, da je preskakala plotove, verala se na stabla, nosila kratku kosu, vucarala se po parkovima, skupljala kukce i oduvijek sličila dječaku. I dan danas ljudi joj se nekada obrate u muškom rodu, što ju ne smeta. To mi je normalno, kaže.

Iako ih ja ne razumijem, ali eto – pomislim.

Nije oduvijek bila svjesna svoje seksualne orijentacije. Rodila se u Zadru, družila s djevojčicama i dječacima, smucala po vrtovima i ljubakala po parkovima, jer bilo je najteže priznati samoj sebi. Zapravo, nije jedini problem bio u priznanju, nego i u pro-

matranju i u samospoznaji. Eto, znadete li neku drugu Zadranku lezbijku, nekog tko joj je mogao biti uzor?

Okolina je bila kakva je bila, u Zadru su joj krila bila sputana. Kad je završila srednju, zov dalekih zemalja postajao je sve glasniji, pa umjesto odlaska na faks odabire Englesku, gdje se zaposlila kao *babysitter* i konačno upoznala cijelu supkulturu kojoj sad pripada. I naravno, pala je u ruke lijepe Norvežanke. Norvežanin poslije nje nije imao prevelike šanse.

- Kako su reagirali starci?

Pitam, jer Mima zaista zrači sigurnošću odrasle, samodopadne osobe koja bez straha govori što je uzbuđuje i koja se svojim izborom nadasve ponosi. Stara joj je psihijatrica, otac direktor privatne gimnazije. Nema u nje straha ni od babe ni od djeda, ni od obiteljske pa ni od svjetske osude...

- Rekla sam starcima da imam curu, da je dovodim u Zadar preko ljeta. Normalno su se ponašali i lijepo su je prihvatili... Oduševili su me. Sigurno im nije bilo lako u maloj sredini prepunoj znatiželjnih susjeda, ali shvatili su i prihvatili su.

Kako bi većina hrvatskih majki i očeva reagirala precizno je neiskazivo, ali svakako mi se čini da bi rijetki sjedili u publici Milijunaša i s ponosom bodrili kćerku lezbijku, koja upravo cijeloj naciji obznanjuje svoju istospolnu zajednicu. No, Mimin stari bio je totalno cool.

Kad je dobila poziv na kviz, tražila je nekoga tko bi je mogao pratiti. Nataša, njezina djevojka, ne voli kamere. Roman, buraz, također. Prijatelj isto. I onda se, jednog dana, stari sam ponudio.

- Pitala sam ga zna li što namjeravam napraviti? “Znam” rekao je, i to mi je bilo super. Čak draže nego da itko drugi ide sa

mnom, jer to je snažna poruka s njegove strane. Ne znam koliko ljudi iz gej zajednice uopće ima roditelje koji ih na taj način podržavaju.

Dok je gledam, želim prkositi i ja. Zarazno je.

Ušla je u javnu sferu, sjela na vruću stolicu kviza Milijunaš i rekla da je lezbijka. Što bi tu bilo neobično? Točno se zna kada je Gay Pride, na primjer, a i navikli smo da gej ljudi traže svoja prava, bez obzira što tada mnogi vrli građani zatvaraju prozore, pojavaju sapunicu ili vade gnjile paradajze.

- Bavim se aktivizmom dugo, sigurno šest, sedam godina. Od prvog Pridea. I odavno sam već skužila da su pitanja gej prava orijentirana isključivo na sferu aktivizma. To je svojevrсно getoiziranje, jer ako se i govori o pravima tih ljudi, to se govori u okviru političkih ili kulturnih emisija. Jest, ima nekoliko ljudi koji su se izdvojili: Dorino Manzin i Dražen Ilinčić, ali to je opet u kulturi, u umjetnosti, ne događa se u zabavnim ili kakvim drugim emisijama. A učiniti nešto u kontekstu u kojem se ljude najnormalnije pita o njihovim životima, makar i na nekakvoj površnoj razini, s kim žive, imaju li djece... i da ja u takvom kontekstu o sebi, isto tako najnormalnije, kažem ono što jest – baš to je bila moja ideja.

Već sama sintagma “društveni aktivizam” podrazumijeva odbacivanje uloge pasivnog subjekta, i podrazumijeva preuzimanje građanske i političke odgovornosti za ono što se u društvu događa, poglavito ako je riječ o nepravdama kojih je uvijek previše. Svaki oblik otpora društvenim nepravdama – bilo da se radi o uličnim prosvjedima, lobiranju ili individualnom suprotstavljanju – je aktivizam. Moj dolazak na Milijunaša bio je

Pokvarene haljine

primjer individualnog aktivizma. Htjela sam skrenuti pozornost na postojanje LGBT (lezbijkih, gej, biseksualnih i tranrodnih) osoba u prostoru koji nije nužno politički/talk show, kao i na činjenicu da LGBT osobe polažu jednako pravo na “deklariranje” vlastite seksualnosti, kao što to radi svaka heteroseksualna osoba kad u kvizu kaže da ima muža/ženu, dečka/djevojku i/ili čopor djece. Aktivistička je bila i odluka moga oca da mi bude pratitelj na kvizu, dajući do znanja svekolikom hrvatskom pučanstvu da je OK ne samo biti gej, već i podržati vlastito dijete koje je gej. Za aktivizam nije potrebna značka, članska iskaznica ili diploma. Svi koji se na neki način bore protiv društvenih nepravdi koje uočavaju (bilo po osnovi spola, roda, rase, vjere, nacionalnosti, seksualnog opredjeljenja, klasne pripadnosti, izgleda itd.) zapravo su aktivisti/aktivistice. A za aktivizam će, nažalost, uvijek biti potrebe. Iz iskustva bavljenja skupnim i individualnim aktivizmima, spoznala sam da i diskriminirane skupine diskriminiraju unutar sebe, pa ćete nerijetko biti svjedok seksističkih ispada gej muškaraca, ili pak nacionalističkih ispada lezbijki. To je valjda ultimativni dokaz da se pederi i lezbijke ne razlikuju od tzv. normalne populacije, i da nam svima na nekom planu treba edukacija i osvješćavanje. Konačno, aktivizam za mene nije nešto što u svom životopisu mogu izdvojiti u zasebnu kategoriju - aktivizam je moja svakodnevica: kad se s curom držim za ruke na ulici, ili kad udomim mačku s ceste, ili kad idem na Zagreb Pride, ili kad pišem filmske kritike koje se osvrću na tvrdokornost destruktivnih stereotipa. Aktivizam je život, vječna borba za razotkrivanjem zlokobnih društvenih diskriminacijskih mehanizama, ali i vlastitih predrasuda.

- Mima, ali Uskrs? Kako si mogla to napraviti na Uskrs? – pitam i križam se.
- Kad smo saznali da će emisiju emitirati na Uskrs stari me pitao: “Želiš li to još uvijek?”. Jer Hrvatska se diči svojim katoličanstvom, i najgore što se moglo dogoditi bilo je da to izrežu iz emisije. Mislila sam da hoće! To su bili argumenti Arene. Kako su mogli dozvoliti da lezbijka bude na uskršnjem Milijunašu?! Jesi li čitala to?
- Ne, to mi moraš pokazati, ne čitam Arenu! – prasnem u smijeh.
- Ma ni ja, rekao mi je kolega s posla! A to “autanje” na Milijunašu bilo je sjajno. Tarik je za vrijeme reklame provjerio jesam li za to da me to pita i ja kažem: naravno, zato sam tu. I počne on pitati nešto lijevo, pa onda pukne to i nastavi kako se zove djevojka - zapravo, želi personalizirati priču - i nastavi s nekim trećim pitanjem. Jedino je bez veze bilo što je rekao: “Naglasili ste da živite s partnericom”, a ja to nisam naglasila. Što tu imam naglašavati? Rekla sam onako kako jest. Pa i druge pita o njihovom braku, pa oni to ne naglašavaju.
- Da, ispada da ti to ili naglašavaš, ili prešućuješ.
- Iznenadilo me koliko su se ljudi osjetili ugroženi. To je bio klasičan strah: što ona meni tamo paradi, što govori s kim se ševi. Moj najveći grijeh bio je što sam prostor kojeg ljudi smatraju svojim prostorom, uzurpirala svojim pravom da kažem da živim sa svojom djevojkom. Oni sebi to pravo uzimaju zdravo za gotovo i to su prepoznali kao napad. Bilo je komentara i na račun mog izgleda... ja kao ne izgledam kao žensko...
- To je stvar stereotipa. Kako bi žensko trebalo izgledati? – pitam i izvadim rašpicu za nokte, popravim halter, napudram nos, izvadim viklere, raspustim dugu, plavu, valovitu kosu i pljunem prožvakani duhan

u pepeljaru na susjednom stolu.
- Svi bi jedva dočekali da sam pala na tisuću kuna. Rekli bi: evo lezbe, glupa i ružna. Ali Bog voli lezbe!
- ... i zato je jedna odnijela 125 000 kuna – i nastavim. - Primljena si u Hrvatsko društvo filmskih kritičara?
- Da, ove godine. Filmom se već dugo bavim.

I konačno, dolazi Nataša, Mimina djevojka. Vadi iz vrećice desetak šarenih balona. Puše u balon, ali nikako da ga napuše. Svaki put joj ispadne iz usta.
- Što tražiš u vezama? - pitam Mimu dok Nataša muči balon.
- U vezama mi je važno da obje dijelimo političke stavove, ideologiju ako hoćeš. Naći u Hrvatskoj frajera koji je feminist jako je teško. S curom mi je bitno da je lezbijka ili barem biseksualna. Ne odmaže da ima dobro tijelo, puno para... A bile su svakakve, male, velike, evo Nataša npr. ima metar osamdeset. Nemam određeni tip, ali kad vidim, znam.
- Imaš lezbijske ruke – kaže mi Nataša.
- Da? A kakve su to? – pitam i gledam u lijevu koja je ljepša.
- Nataša uvijek prepoznaje po rukama. Želiš li nam nešto priznati? – provocira me Mima.
- Sve ću priznati. Pitajte!
- Prva ševa?
- Bilo je to sa susjedom – kažem.
- Susjedom? Mužjak ili ženka?
- Neću vam reći. Što mislite?
- Daj reci! Reci! – navaljuju.
- Tko bi rekao da jedna tako banalna imenica može proizvesti univerzalnost čija dvosmislenost vas sad golica – kažem i prasnem u smijeh.
Kako i priliči i ja sam se prvo uhvatila seksa

Pokvarene haljine

iako ima mnogo toga u vezi s Mimom za što sam se mogla uhvatiti. Recimo, već kultne pustolovine Glorije Scott i njezine prijateljice Mary Lambert ("Pustolovine Glorije Scott", AGM, 2005) koje je pisala kao tinejdžerka, kad je iz dosade, inata ili razigrane mašte i svega ostalog što ju krasi, zabavljala prijatelje humorističnim, na trenutke apsurdnim pričama, parodirajući žanr detektivske priče i najpoznatijeg detektiva svih vremena, Scherlocka Holmesa. Objavljivala je i druge priče, svugdje gdje miriše na književnost, pa gotovo da nema časopisa koji joj je umaknuo.

- Što je slijedeće? Pišeš li nešto novo?

- Zb(i)rk kratkih priča koju namjeravam završiti do kraja godine. Stilski i tematski razlikuju se od "Glorije Scott" no, naravno, jednako su genijalne. Dade se naslutiti instantna kanonizacija, plus naslovnice Arene i Hrvatskog slova. Zasigurno, umiljate će čitateljice doživjeti ekstazu, katarzu, epifaniju i/ili cerebralni orgazam.

- A Drvena Marija?

- To je pak legendarni obiteljski socreli-giozni bend, hrvatska inačica Kelly Family. Osnovali smo ga Roman i ja još u prošlom tisućljeću, kad su nastali i naši najveći hitovi, koji se i danas, jednako kao onda, vrte na svim boljim domaćim postajama.

- Otkud ime?

- Fascinantni naziv benda, koji je zasjaao na naslovnicama ne jedne popularne hrvatske tiskovine, porodio je Ante Perković, mili nam sugrađanin i kolega po peru i katranu. Drvena Marija jedinstvena je i po tome što nitko zapravo ne zna koliko članova/članica broji - nerijetko se dogodi da nam na nastupima gostuju slavni glazbenici s trubama, bongosima, violinama i drombuljama, a još češće sve te puste instrumente moram svirati sama.

Onda smo otišle do placu na Trešnjevci.

Mima kupuje povrće. Već sam vam rekla da je vegetarijanka. Gledam joj u prste dok odabire veliki, mesnati krastavac. Pitam djedicu, prodavača krumpira: "Jeste li je vidjeli na Milijunašu" i djedica ni pet ni šest kaže da jest. "Pametna cura, ali što joj TO treba?!", kaže djedica. "Mislite, silne tisuće koje je zaradila?", provociram. "Ma, ne... što joj ONO treba?"

Dok hodamo ulicom, gledam je. Gledam guzu, gledam sise, gledam duge trepavice. Jesam li zaista i bez ostatka strejt?

- Kako si otkrila da si lezbijka? - pitam.

- Tražiš recept? - smije se.

- Kakve žene voliš? - pitam.

- Volim takve kao ti - kaže.

Da mi nisu pune ruke krastavaca pokazala bih joj lijevu sisu. Ovako se samo izbeljim i kažem: "Reci nešto pametno, ovo je za novine".

- Privuče te neka osoba i njezina energija, i dozvoliš si otvorenost prema novom iskustvu koje ne ugrožava druge osobe, i to je to. Ljudi se izvlače i kažu "bilo je to u srednjoj školi, samo sam eksperimentirala". Ali nećeš eksperimentirati sa stvarima koje te esencijalno ne zanimaju. Ljudi obično rade ono za čim osjete potrebu, na ovaj ili onaj način, i zato ne pušim te fore s eksperimentima. Zapravo, mnogo im je lakše živjeti heteroseksualne živote, jer ih društvo tada ne osuđuje. Ako je neka žena biseksualna i ako se može zaljubiti i u muškarca i u ženu, logično je da će izabrati heteroseksualnu vezu, jer će izbjeći toliko neprilika i problema u životu da bi bila glupa da tako ne odabere. Meni je, s druge strane, baš lijepo biti na margini, jer s nje imam puno ljepši pogled, a i mene se bolje vidi. Naime, kada ljudi upoznaju osobu rjeđeg seksualnog opredjeljenja lakše im je i samima razmišlja-

ti o tome. Da je društvo tolerantnije, sigurno bi bilo lakše propitkivati i istraživati svoju seksualnost. Većinom ljude s kojima sam došla u kontakt zanimaju takve stvari, i onda saznaš da su ili imali iskustvo ili žele imati iskustvo.

Dosad stvarno nisam imala nikakva neugodna iskustva, dapače, od mnoštva ljudi koji su mi prilazili i obraćali mi se, nakon što su me vidjeli na Milijunašu ili gdje drugdje, apsolutno svi su bili puni podrške i hvala, valjda zato što sam osvojila toliko love, pa su pohitali laskom omastiti brke. I moje babe se ponose mnome. A oni koji oko tih stvari nisu načistu mi ni ne prilaze, pa mi se valjda zato i čini da je hrvatsko društvo daleko tolerantnije no što to uistinu jest.